

Zonder bedrijfsartsen is er geen gezonde arbeidsmarkt

We verliezen op de arbeidsmarkt te veel mensen aan verzuim, ziekte of arbeidsongeschiktheid die wellicht met tijdige preventie en betere arbeidsomstandigheden aan het werk hadden kunnen blijven. Achter de stijgende verzuimcijfers en de toenemende WIA-instroom gaan echte mensen schuil. Zij hebben vaak te lang doorgewerkt onder hoge fysieke of mentale druk en kwamen pas in beeld toen herstel al moeilijk was.

Dat is een verlies bovenal voor de werknemer, maar ook voor de werkgever, voor kraptesectoren als zorg en onderwijs en voor de arbeidsmarkt. Gezond en veilig werk is daarom een essentiële voorwaarde voor een goed functionerende arbeidsmarkt. Zonder de inzet van bedrijfsartsen op gezond en veilig werk is een gezonde arbeidsmarkt absoluut onmogelijk.

Er is werk aan de winkel richting een gezonde arbeidsmarkt

Bedrijfsartsen zien dagelijks waar werk gezondheid versterkt, maar ook waar werk mensen ziek maakt. Zij zien vroegtijdig signalen van overbelasting, onveilige arbeidsomstandigheden, mentale druk, gebrek aan herstel en problemen bij terugkeer naar werk. Zij weten als geen ander wat er nodig is om te komen tot een gezonde arbeidsmarkt. Dat is onder andere het volgende:

1. Een preventienota is nodig als basis van een gezonde arbeidsmarkt

Preventie wordt nu nog te vaak gezien als iets van individuele werkgevers, arbodiensten of de zorg. Maar de vraag of mensen gezond kunnen blijven werken, raakt direct aan krapte op de arbeidsmarkt, WIA-instroom, het verdienvermogen van Nederland, economische groei en bestaanszekerheid. Als we preventie op de arbeidsmarkt serieus nemen moeten we het uit de sfeer van goedbedoelde, losse en soms vrijblijvende initiatieven halen. Als bedrijfsartsen roepen wij daarom de Kamer op om de minister van SZW te verzoeken om een preventienota op het gebied van duurzame inzetbaarheid. Deze nota kan een duidelijk anker in beleid zijn dat dwingt tot samenhang, duidelijke verantwoordelijkheid, concrete uitvoering en parlementaire controle.

Deze moet vanzelfsprekend aansluiten bij het preventie beleid van min VWS en moet onderdeel zijn van een breder arbeidsmarktakkoord met werkgevers en werknemers waarin de beperking van de instroom in de WIA onder andere centraal staat. Bedrijfsartsen denken hier graag over mee. Als onderdeel van dit akkoord moet preventie steviger worden verankerd in contracten tussen werkgevers en arbodienstverleners, zodat bedrijfsartsen eerder worden betrokken en gezondheidsrisico's op de werkvloer sneller in beeld komen. Vanzelfsprekend moet ook handhaving op preventie door de Arbeidsinspectie, zoals ook in het coalitieakkoord is opgenomen, worden uitgevoerd; anders blijft preventie een papieren ideaal. Wij roepen de Kamer op om de minister te vragen hoe het staat met de uitvoering van deze handhavingsplannen.

2. Versterk de RI&E als basis voor gezond werk

De Risico-inventarisatie en -evaluatie (RI&E) van werkgevers moet vooral een praktisch instrument zijn om gezondheidsrisico's vroeg te herkennen en aan te pakken. In de praktijk werkt echter RI&E nog onvoldoende. Uit de recente [Arbo in bedrijf monitor](#) van de Nederlandse Arbeidsinspectie blijkt dat, ondanks een toename, bijna de helft van de werkgevers geen voldoende kwalitatief RI&E heeft, terwijl dit hét kerninstrument in preventie kan zijn. Kleinere werkgevers hebben niet altijd de ruimte, kennis of capaciteit om preventie zelfstandig goed te organiseren. Bedrijfsartsen kunnen hierbij helpen door medische signalen uit de praktijk te vertalen naar herkenbare sectorale risico's en concrete maatregelen op de werkvloer. Wij vragen de Kamer daarom de minister te verzoeken om met de Arbeidsinspectie, sociale partners, brancheorganisaties, arbodiensten en bedrijfsartsen te onderzoeken hoe de RI&E effectiever en werkbaarder kan worden ingezet als praktisch preventie-instrument, met bijzondere aandacht voor mkb-werkgevers.

3. Richt preventie van de stijgende WIA-instroom op vrouwen en ouderen

Een zo vroeg mogelijke inzet op gezond werk vraagt in alle gevallen aandacht, bijvoorbeeld bij zwaar werk (ook op jonge leeftijd) en bij blootstelling aan gevaarlijke stoffen. Als het gaat om de instroom in de WIA is er echter een gerichte aanpak nodig tegen de snel stijgende instroom van vrouwen, waaronder veel jonge vrouwen. Dit overstijgt het niveau van individuele werkgevers. Het raakt aan werkdruk, arbeidsomstandigheden en loopbaanfase maar zeker ook aan bredere vrouwegezondheid en de verdeling van (onbetaalde) arbeid en zorg. Wij vragen daarom de Kamer de minister te verzoeken om samen met zijn collega van VWS te zorgen dat vrouwegezondheid op de werkvloer wordt meegenomen in de uitwerking van de Nationale Strategie Vrouwegezondheid.

Ook bij ouderen zien we een hogere instroom, zeker onder hen met een zwaar beroep. Door de gestegen AOW-leeftijd blijven mensen langer aan het werk, terwijl de kans op gezondheidsproblemen en langdurige uitval toeneemt. Dat kan echt anders, maar dat vraagt wel om tijdige aandacht voor duurzame inzetbaarheid, aanpassing van werk waar nodig en een bredere inzet op leefstijl en preventie. Wie langer doorwerken mogelijk wil maken, moet ook zorgen dat werk passend en gezond blijft. Wij vragen de Kamer de minister te verzoeken om bedrijfsartsen te betrekken bij de verdere uitwerking van Gezond naar het pensioen, zodat tijdige aanpassing van werk, begeleiding van werk naar werk en duurzame inzetbaarheid van oudere werkenden nadrukkelijker worden meegenomen.

De Nederlandse Vereniging voor Arbeids- en Bedrijfsgeneeskunde (NVAB) vertegenwoordigt ruim 2.200 bedrijfsartsen en artsen in opleiding tot bedrijfsarts. Wij vinden dat niemand die nog kan en wil werken, door ziekte aan de kant mag komen te staan. Daarvoor is een omslag nodig: van reageren op verzuim naar voorkomen van uitval.